

Conservatoir beslag: zekerheids- of machtsmiddel?

In 2010 is in de pers veel aandacht besteed aan de conservatoire beslagen die namens de ex-topvrouw van World Online Nina Storms-Vleeschdrager werden gelegd ten laste van journalist Eric Smit. De aanleiding voor het leggen van de conservatoire beslagen was dat Nina Storms het niet eens was met de inhoud van haar biografie, geschreven door Eric Smit.

In die zaak werd het leggen van conservatoir beslag gebruikt als machtsmiddel. In dit artikel zal ik uiteenzetten wat het leggen van conservatoir beslag feitelijk inhoudt, waarvoor het dient en welke stappen daartegen kunnen worden ondernomen.

Als een schuldeiser een vordering heeft op een niet-betalende schuldenaar, is het mogelijk conservatoir beslag te leggen. Hiermee kan een schuldeiser vermogensbestanddelen van een niet-betalende schuldenaar veilig stellen. De wetgever heeft hiermee een zekerheidsmiddel gecreëerd zodat een schuldeiser – na een verkregen uitspraak – zijn/haar vordering ook daadwerkelijk kan incasseren zonder het risico dat tijdens de procedure vermogensbestanddelen aan verhaal worden onttrokken.

Voordat een schuldeiser beslag mag leggen, moet verlop worden gevraagd bij de rechter. Het verkrijgen van verlop is in Nederland relatief eenvoudig. In tegenstelling tot ons omringende landen is een korte uiteenzetting van de (vermeende) vordering veelal voldoende. Zolang de schuldeiser met een plausibel, consistent en juridisch logisch verhaal komt, wordt het verzoek (in beginsel) gehonoreerd. Daarbij wordt in de meeste gevallen de schuldenaar niet door de rechter gehoord. Het beginsel van hoor en wederhoor speelt geen rol. Verder is de rechter niet gehouden de uitspraak te motiveren, tenzij het verzoek wordt afgewezen.

Omdat het leggen van conservatoir beslag eenvoudig is, wordt daarvan in de (incasso)praktijk veelal gebruik c.q. misbruik gemaakt. Door het leggen van enkele conservatoire beslagen, bijvoorbeeld onder de huisbankier of een opdrachtgever, kan een beslaglegger de ondernemingsactiviteiten van de beslagene frustreren. Als gevolg van dergelijke beslagen worden namelijk bankrekeningen geblokkeerd en kan een opdrachtgever niet meer bevrijdend betalen.

Op zich is met het vorenstaande niets mis zolang er sprake is van een gerechtvaardigde vordering aan de zijde van de beslaglegger. Is er daarentegen sprake van een dubieuze vordering, dan kan het leggen van conservatoir beslag als machtsmiddel worden ingezet. De beslagene zal namelijk met het oog op de continuïteit van de onderneming eerder geneigd zijn te betalen dan wel een andere regeling te treffen om het beslag opgeheven te krijgen.

mr R.C.H. (Richard) Bruinier
Van Veen Advocaten

Gelet op het ingrijpende karakter van het leggen van conservatoir beslag zijn in de wet waarborgen opgenomen ter bescherming van de beslagene. In de eerste plaats is de beslaglegger verplicht om binnen een korte periode, vaak veertien dagen, na het leggen van beslag de hoofdprocedure in te stellen. In deze procedure moet worden vastgesteld in hoeverre er sprake is van een gerechtvaardigde vordering en dus van een gerechtvaardigd beslag.

In de tweede plaats bestaat de mogelijkheid van het starten van een opheffingskortgeding. Als er beslag is gelegd, kan de beslagene als eiser(es) in een kort geding tegen het beslag opkomen en opheffing of wijziging van het beslag vragen. Daarbij zal de beslagene aannemelijk moeten maken dat het vorderingsrecht van de beslaglegger ondeugdelijk is. Dit wordt door de rechter beoordeeld aan de hand van wat door partijen naar voren wordt gebracht. Bij die beoordeling worden de wederzijdse belangen van partijen afgewogen. De laatste waarborg vormt de aansprakelijkheid van de beslaglegger voor een onrechtmatig beslag. Als wordt vastgesteld dat er sprake is van een ondeugdelijk en ongerechtvaardigd beslag, kan de beslaglegger worden veroordeeld tot vergoeding van de schade aan de beslagene die door het beslag is veroorzaakt.

In de titel van dit artikel heb ik de vraag gesteld of conservatoir beslag een zekerheids- of een machtsmiddel is. Het antwoord is: beide. Het is dan ook voor ieder die met (de mogelijkheid tot het leggen van) een conservatoir beslag wordt geconfronteerd van groot belang dat hij/zij tijdig juridisch advies inwint. <

mr R.C.H. (Richard) Bruinier is werkzaam bij Van Veen Advocaten en voor vragen bereikbaar op telefoonnummer 0318 687885 of per mail: r.bruinier@van-veen.com